

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 10 Απριλίου 2016
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A1.¹** Οι συντάκτες των δυο κειμένων συμφωνούν ότι η μόδα συνιστά ένα είδος κώδικα, ο οποίος αποκαλύπτει στοιχεία της προσωπικότητας του ατόμου. Αναλυτικότερα, στο πρώτο κείμενο, αναφέρεται ότι τα ρούχα όχι μόνο δίνουν την πρώτη εικόνα για το άτομο που τα φορά αλλά αποτελούν τρόπο έκφρασης του εαυτού του. Μάλιστα, φανερώνουν την περίσταση, για την οποία έχουν επιλεγεί, αλλά και τις σχέσεις του ατόμου με τους υπόλοιπους. Το άτομο χρησιμοποιεί τα ρούχα ως μέσο ερωτικής επικοινωνίας ή για να δηλώσει την ανωτερότητά του. Σε κάθε περίπτωση, γίνεται αντιληπτή η διάθεση κι η συγκεκριμένη «φάση» στην οποία βρίσκεται ο καθένας. Προς αυτή την κατεύθυνση συμβάλλουν κυρίως οι χρωματικές του προτιμήσεις. Στο δεύτερο κείμενο, επισημαίνεται ότι η αλλαγή στο ντύσιμο συνδέεται με μια σημαντική αλλαγή στη ζωή. Άλλα στοιχεία που αποκαλύπτονται είναι η επιθυμία αυτοβελτίωσης και η αυτοπεποίθηση ενώ δηλώνεται η κοινωνική τάξη κι η θέση του ατόμου, το φύλο, η ηλικία, το επάγγελμα, η εθνικότητα, η θρησκεία και γενικότερα η ιδεολογία. Καταλήγοντας, η ενδυμασία αποτελεί μια γλώσσα, η οποία, επίσης, παραθέτει πληροφορίες και για το πολιτιστικό περιβάλλον.
- A2.²** Κάθε άνθρωπος έχει ανάγκη να νιώθει όμορφα αντλώντας ικανοποίηση από την εικόνα του. Ωστόσο, στην προσπάθειά του να επιμεληθεί την εξωτερική του εμφάνιση καθίσταται θύμα της μόδας. Πιο συγκεκριμένα, ακολουθεί πιστά κάθε νέα τάση με αποτέλεσμα την απώλεια της ατομικότητάς του. Συνακόλουθα, η δημιουργικότητα κι η φαντασία του εξαλείφονται, εφόσον δεν αναζητεί τα ρούχα που τον εκφράζουν αλλά επιλέγει ό, τι διαφημίζεται. Ο ίδιος, εξαιτίας του υλισμού, αποπροσανατολίζεται από τα πνευματικά αγαθά καθώς υπερεργάζεται για να εξασφαλίσει την απαιτούμενη αγοραστική δύναμη. Συν τοις άλλοις, η αίσθηση του γούστου σε αρκετές περιπτώσεις χάνεται ενώ, όταν οι ενδυματολογικές επιλογές δε συνάδουν με την ηλικία και την περίσταση,

¹ Η ερώτηση ακολουθεί τις «Οδηγίες της Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Α' τάξης Γενικού και της Α' τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το έτος 2015-2016».

² Η ερώτηση ακολουθεί τις «Οδηγίες της Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Α' τάξης Γενικού και της Α' τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το έτος 2015-2016».

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

επιφέρουν τη γελοιοποίηση. Ως εκ τούτου, η κομπότση δεν ταυτίζεται με την τελευταία λέξη της μόδας.

B1. α)³ Η τέταρτη παράγραφος του πρώτου κειμένου αναπτύσσεται με τη μέθοδο των παραδειγμάτων. Συγκεκριμένα, στη θεματική περίοδο αναφέρεται η επίδραση των χρωμάτων στην ψυχολογία και στα σχόλια/λεπτομέρειες παρατίθεται παραδειγματικά το κόκκινο, το γαλάζιο, το κίτρινο, το μαύρο, το πράσινο, το μπλε.

β)⁴ Θεματική Περίοδος: «Η ενδυμασία μπορεί... ιδιαίτερα στο παρελθόν». Σχόλια/ Λεπτομέρειες: «Επιπλέον, φανερώνει το φύλο... (π.χ. το ντύσιμο των χίπις)». Κατακλείδα: - (δεν υπάρχει).

B.2.⁵ Στη δεύτερη παράγραφο του πρώτου κειμένου ακολουθείται παραγωγική συλλογιστική πορεία. Στη Θεματική Περίοδο αναφέρεται ότι το ντύσιμο θεωρείται ένας τρόπος μέσω του οποίου εκφράζουμε τον εαυτό μας (ΓΕΝΙΚΟ) ενώ στα Σχόλια/Λεπτομέρειες αναφέρεται τι ακριβώς εκφράζουμε με τα ρούχα που φοράμε και τις συγκεκριμένες περιστάσεις που αυτά φανερώνουν (ΕΙΔΙΚΟ).

B.3. α)⁶ Η συνοχή στη δεύτερη παράγραφο του δεύτερου κειμένου διασφαλίζεται με τις ακόλουθες διαρθρωτικές λέξεις:
 Καταρχάς: απαρίθμηση/ ιεράρχηση
 Όμως: αντίθεση/ εναντίωση
 Ακόμη: προσθήκη
 Γι' αυτό: αιτιολόγηση
 Εξάλλου: συμπέρασμα
 Τέλος: απαρίθμηση/ χρονική σχέση

β)⁷ Δηλωτική σημασία: Οι επαγγελματίες στον τομέα του τουρισμού είναι σημαντικό να χειρίζονται με ευχέρεια τις ξένες γλώσσες. (εναλλακτικά) Η ελληνική γλώσσα συνιστά μια από τις πλουσιότερες γλώσσες του κόσμου.
 Συνοπτοδηλωτική σημασία: Συχνά οι έφηβοι συγκρούονται με τους

³ Γλωσσικές ασκήσεις για το Γενικό Λύκειο, σελ.187

⁴ Έκφραση- Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκη, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τόνης σελ. 73

⁵ Έκφραση- Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκη, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τόνης σελ. 70

⁶ Έκφραση- Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκη, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τόνης σελ. 265

⁷ Έκφραση- Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκη, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τόνης σελ. 147

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

μεγαλύτερους, γιατί αισθάνονται ότι μιλούν άλλη γλώσσα.
(εναλλακτικά) Την πρώτη μέρα στο καινούργιο σχολείο κοιτούσε γύρω της έκπληκτη και δε μιλούσε λες κι είχε καταπιεί τη γλώσσα της.

- γ) Αντώνυμα:
σημαντική ≠ ασήμαντη, ανούσια, δευτερεύουσα
αποκαλύπτουν ≠ αποκρύπτουν, συγκαλύπτουν, αποσιωπούν
ιδιαίτερο ≠ κοινότοπο, τετριμμένο, κοινό

Γ.⁸

Πρόλογος

Η ενδυμασία εντοπίζεται σε όλη την ιστορική πορεία του ανθρώπου αφότου κάλυψε τις πρωτογενείς του ανάγκες. Στη σημερινή εποχή, αποτελεί ένα χαρακτηριστικό κοινωνικό φαινόμενο που επηρεάζει τις προτιμήσεις του καταναλωτικού κοινού και ιδίως των νέων. Λειτουργεί, δηλαδή, ως ένας ιδιαίτερος τρόπος έκφρασης προσαρμοσμένος στην αποδοχή νέων ιδεών και τάσεων. Τις τελευταίες δεκαετίες, ωστόσο, οι νέοι, κυρίως στη διάρκεια της εφηβικής τους ζωής οδηγούνται σε εκκεντρικές ή και ακραίες μορφές στην επιλογή της εξωτερικής τους εμφάνισης.

Κύριο μέρος

Α' ζητούμενο

Σκισμένα τζιν ψηλές μπότες, τατουάζ στο σώμα, σκουλαρίκια στο στόμα ή τη μύτη, φαρδιά παντελόνια κοντές φούστες, στην κόμμωση μακρύ ανδρικό μαλλί, κοντοκουρεμένο γυναικείο αποτελούν μια μεγάλη ποικιλία από επιλογές με κοινό παρανομαστή τους την αισθητική διαφοροποίηση και συχνά την πρόκληση.

Πολλές είναι οι αιτίες που οδηγούν σ' αυτές τις εξεζητημένες μορφές έκφρασης, πολλά και τα αίτια προσήλωσης των νέων σ' αυτές. Πιο συγκεκριμένα:

- Οι νέοι έχουν την τάση της καινοτομίας και της αλλαγής, καθώς είναι επαναστάτες και ακολουθούν μια νεοτεριστική πορεία, διαμορφώνοντας νέες κατευθύνσεις. Ακολουθώντας λοιπόν τις αισθητικές αποκλίσεις, επιλέγουν την αλλαγή από τον κορεσμό και τη μονοτονία.
- Η φιλαρέσκεια και η ανάγκη των νέων για αυτοεπιβεβαίωση οδηγεί στον εκκεντρικό ρουχισμό, καθώς ελκύουν τα βλέμματα των γύρω τους.

⁸ Έκφραση- Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκη, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τόνης σελ. 178-193

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.N1(α)

- Συχνά με τον ιδιαίτερο ρουχισμό αντιδρούν στις επιταγές της κοινωνίας, του στερεότυπου κοστουμιού για τους άνδρες ή του ταγέρ για τις γυναίκες. Η εκκεντρική εξωτερική εμφάνιση φανερώνει την αντίσταση των νέων στον παγιωμένο τρόπο ζωής, στις αισθητικές, αλλά και γενικότερα στις κοινωνικές, ιδεολογικές ηθικές αξίες που αποδέχονται οι ενήλικοι και το κατεστημένο που εκπροσωπούν.
- Στην προσπάθειά τους να διατρανώσουν τη μοναδικότητά τους επιδίδονται σε πολλούς αισθητικούς, πειραματισμούς που συχνά φτάνουν στα άκρα, προκειμένου να καταλήξουν στην εξωτερική εμφάνιση που αντιπροσωπεύει την προσωπική τους ταυτότητα.
- Με το να ακολουθούν το ακραία μοντέρνο στοιχείο, γιόθουν ότι γίνονται αποδεκτοί σε κάποιο συγκεκριμένο κοινωνικό σύνολο, σε ομάδες με συγκεκριμένες κοινωνικές μουσικές, καλλιτεχνικές, πολιτικές απόψεις. Αισθάνονται καταξιομένοι και ασφαλείς, γιατί είναι ευθυγραμμισμένοι με τα προβαλλόμενα πρότυπα και έτσι απομακρύνουν το φόβο της απόρριψης.
- Κυρίως, όμως, η ενδυμασία δε μένει ανεπηρέαστη από τα πρότυπα που ο διεθνοποιημένος πολιτισμός μεταφέρει και η μόδα επιβάλλει με τη βοήθεια της διαφήμισης και των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Η προβολή εκκεντρικών εμφανίσεων, ακόμα και από τις κινηματογραφικές ταινίες, οδηγεί σε παροδικές αισθητικές προτιμήσεις των νέων.

Ο εξεζητημένος, λοιπόν, αυτός ρουχισμός που προβάλλεται από τα μέσα μαζικής πληροφόρησης κατευθύνεται από τη βιομηχανία της μόδας και οδηγεί σε μια μαζική κουλτούρα, ευνοεί τις τάσεις μιμητισμού και προσκόλλησης στα προβαλλόμενα πρότυπα, τα οποία γίνονται τα κυρίαρχα. Μέσω αυτής επικρατεί τελικά μια γενικευμένη αισθητική αντίληψη και προτίμηση σχετικά με την εξωτερική εμφάνιση του ατόμου, που, υποτίθεται, εμπεδώνεται άκριτα από τους νέους, καθώς διατηρούν μικρές αντιστάσεις στα κελεύσματά της.

- Η ξενομανία, τέλος, αποτελεί παράγοντα που ωθεί τους νέους στη μόδα. Ο πολιτιστικός ανταγωνισμός στο πλαίσιο της διεθνοποίησης του σύγχρονου πολιτισμού, της παγκοσμιοποίησης, επιβάλλει τη μόδα που ακολουθεί ο νέος.

Μεταβατική παράγραφος

Η μόδα, καθώς αποτελεί βασικό στοιχείο της σημερινής ζωής, είναι αδιανόητο να καταργηθεί. Χρειάζεται όμως μέτρο και αντίσταση στις αλλοτριωτικές επιδράσεις της. Το ιδανικό θα ήταν οι νέοι να έθεταν προσωπικά κριτήρια για τη μόδα, ώστε το ρούχο να εναρμονίζεται με την προσωπικότητά τους, να προσαρμόζεται στο προσωπικό τους γούστο, να αναδεικνύει το σώμα και το πνεύμα τους.

Β' ζητούμενο

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

- Οι νέοι πρέπει να διατηρήσουν κριτική στάση απέναντι στα προβαλλόμενα πρότυπα, κριτική ματιά, ώστε η μόδα να αντανακλά τις ανάγκες και την προσωπικότητά τους.
- Καλό θα ήταν να οδηγηθούν στην αυτογνωσία, επιδιώκοντας την αυτοκριτική. Έτσι, θα επαναπροσδιορίσουν τις αξίες και τις ανάγκες στις οποίες πιστεύουν.
- Σκόπιμο επίσης θα ήταν να θέσουν ως προτεραιότητα την πνευματική τους καλλιέργεια, μέσα από την οποία μπορούν να διακριθούν, σε αντίθεση με τις εφήμερες μόδες.
- Συνίσταται να αναπτύξουν αισθητική καλλιέργεια, προσωπικό στυλ-άποψη, με την οποία θα εκφράζονται με μοναδικό τρόπο.
- Το ίδιο σημαντικό είναι να διατηρούν το μέτρο και να αντιμετωπίζουν με εγκράτεια τις υλικές, καταναλωτικές προκλήσεις.
- Ζητούμενο είναι η προσωπική δημιουργία, η καλλιέργεια ενδιαφερόντων, οι παραγωγικές δραστηριότητες, ώστε να εκφράζουν τον εαυτό τους μέσα από προσωπικές επιλογές και όχι μέσω μιας εκκεντρικής εξωτερικής εμφάνισης.
- Ιδιαίτερα ωφέλιμο επίσης είναι να επιδιώκουν την επαφή με την παλαιά γενιά, ώστε να αξιολογήσουν ορθά την παράδοση και να αποφύγουν τις υπερβολές και τις αισθητικές αστοχίες.
- Η σύναψη υγιών διαπροσωπικών σχέσεων θα έχει ως στόχο την αποδοχή τους, την αίσθηση της ασφάλειας, «του ανήκειν», χωρίς την ανάγκη επίδειξης ή ναρκισσισμού από μέρους τους.
- Οι νέοι πρέπει να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα εθνικά χαρακτηριστικά της χώρας τους, ώστε να τα προσαρμόσουν στις αισθητικές τους προτιμήσεις.

Για την καλλιέργεια των παραπάνω χαρακτηριστικών και εφοδίων είναι σημαντικός και ο ρόλος των φορέων αγωγής. Συγκεκριμένα:

Η οικογένεια: Είναι σημαντικό να ενθαρρύνει τις προσωπικές ιδέες και τις αισθητικές προτιμήσεις των νέων, χωρίς να τηρεί απορριπτική στάση απέναντι στην εκκεντρική ενδυμασία των παιδιών της. Οφείλει να διαλέγεται, να αφιερώνει χρόνο, να δίνει ποικίλα πνευματικά ερεθίσματα στα παιδιά και να μην τα ωθεί στον άκρατο καταναλωτισμό.

Η εκπαίδευση: Ο ανθρωπιστικός προσανατολισμός της πρέπει να θέτει ως προτεραιότητα την ολόπλευρη καλλιέργεια του νέου. Προσπαιτούμενο είναι ο διάλογος που θα προβληματίσει το μαθητή και θα καλλιεργήσει την κριτική του ικανότητα. Η μαθητοκεντρική διδασκαλία είναι ενδεδειγμένη, ώστε να πρωταγωνιστεί ο νέος, να αναλαμβάνει δημιουργικές πρωτοβουλίες, να αμφισβητεί, να προτείνει.

Τα ΜΜΕ: Είναι σημαντικό να προβάλλουν εκπαιδευτικά προγράμματα και

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

πρότυπα ανθρώπων που διακρίνονται για την πνευματική και ηθική τους καλλιέργεια και όχι για την εξωτερική τους εμφάνιση. Ιδιαίτερα ωφέλιμο είναι να τεθεί όριο στην παραπλανητική διαφήμιση που διαστρεβλώνει αξίες και αποπροσανατολίζει τους νέους από μείζονα θέματα και ιδεώδη.

Επίλογος

Η πνευματική καλλιέργεια των νέων, λοιπόν, είναι απαραίτητη, ώστε να δράσουν με ψυχραιμία στο δέλεαρ της μόδας, να διαφυλάξουν και να αναδείξουν την προσωπική τους αισθητική. Έτσι, χωρίς να νιώσουν απόρριψη και ανασφάλεια, θα διασώσουν τις ιδιαιτερότητες και την αυτοτέλεια της προσωπικότητάς τους και δε θα καταστούν έρμαιο των κατευθυνόμενων τάσεων.

Οι παραπάνω απαντήσεις είναι ενδεικτικές.